

Eleki Krónika – 2000. június

Az Elekiek V. Világtalálkozásának programtervezete

Mielőtt városunk utcáin, hivatalaiban, a munkahelyeken, köztereken, szórólapokon és plakátokon megjelenne az Elekiek V. Világtalálkozásának részletes és végleges programja, az Eleki Krónika igyekszik már ezeket megelőzően tájékoztatni a tisztelt lakosságot a három nap /augusztus 4-5-6./ rendezvényeiről, melyek a következők:

2000. augusztus 4., péntek

- Elek-Ottlaka /Románia/ közötti **határnyitás** reggel 6 órától este 8 óráig
- **14.00** órától a művelődési központban **gyermekszínházi előadás** /ingyenes/
- **15.30** órakor az érkező **vendégek találkozója** a Mezőgazdasági és Ipari Középiskola tangazdaságának bejáratánál /Gyulai út/, zenés bevonulás hintókkal, majorettekkel és zenekarral a Polgármesteri Hivatal mögötti térre
- **16.00** órakor **ünnepélyes fogadás** a Polgármesteri Hivatal mögötti téren, köszöntőt mond: Kecskeméti János, Elek Város polgármestere
- **17.00** órakor a resicabányai /Ro/ **“Franz Stürmer”** kórus, a **“Banater Bergland”** trió és ifjúsági táncegyüttes **fellépése** a Polgármesteri Hivatal mögötti téren
- **19.00** órakor a művelődési központban **színházi előadás: “Liliomfi”**
- **20.30** órától **utcabál** a Polgármesteri Hivatal mögötti téren.

2000. augusztus 5., szombat

- **8.30** órakor **német nyelvű szentmise** a római katolikus templomban
- **9.30** órakor **koszorúzás** a templom falán elhelyezett emléktáblánál
- **10.00** órakor a **temetők meglátogatása**, a római katolikus temetőben a sírkövek felszentelése
- **10.00** órától a művelődési központban horgász, vadász **főzési bemutató** és szórakoztató műsor, galamb- és kisállat kiállítás és vásár
- **15.00** órától a Harruckern téren **térzene**
- **16.30** órától a római katolikus templomban **koncert**
- **20.00** órától hagyományos, batyus **sváb bál** a sportcsarnokban Zenét szolgáltat a “Schwbische Jungen” zenekar
- **20.00** órától a polgármesteri hivatal mögötti téren **szabadtéri disco**

2000. augusztus 6., vasárnap

Elek Város Millenniumi Napja és 4. születésnapja

- **8.30** órakor **szentmise** a római katolikus templomban
- **10.00** órakor **millenniumi megemlékezés** a Harruckern téren
- **Szent István szobor avatása és szentelése,**
- **Millenniumi sétány avatása,**
- **Megyei és országos Millenniumi zászló átadása és szentelése** - az országos Millenniumi zászlót dr. Orbán Viktor miniszterelnök, a megyei Millenniumi zászlót pedig Domokos László a Megyei Megyei elnöke adja át.

- **Millenniumi emléktábla avatása és szentelése, 15.00** órakor a polgármesteri hivatal mögötti téren
- **Elek Város 4. születésnapja,**
- **Az “Elekért” érdemérem átadása**
- **16.00** órakor **aszfaltrajzverseny** a művelődési központ előtti téren
- **16.00** órakor **Divatbemutató** - Marinka Kézműves Stúdió, Csorvás
- **17.00** órakor **Folklórdélután** a polgármesteri hivatal mögötti téren
- **19.00** órakor az **Elekiek V. Világtalálkozója zárása**
- **20.00** órától **Utcabál** a polgármesteri hivatal mögötti téren, zenét szolgáltat a Stage Line zenekar
- **23.00** órakor **tűzijáték** a főtéren.

Egyéb programok:

- Június 3-án, csütörtökön a Városi Könyvtárban kerülnek bemutatásra /vásárlási lehetőséggel/ Dr. Havassy Péter szerkesztésében Elek Története, valamint Dr. Oláh Jenőné Kántor Eleonóra: Az eleki református egyházközség története c. könyvek.
- A Városi Könyvtárban grafika, akvarell, tűzzománc, ruhabemutató és vásár
 - A Román Kisebbségi Önkormányzat székházában festmények, használati tárgyak, tájszoba, tájjellegű bútorok kiállítása, bemutatója.
 - A Német Kisebbségi Önkormányzat és az Eleki Németek Egyesülete Közösségi Házban tájszoba, fotókiállítás, festménykiállítás, fafaragások
 - A “Reibel Mihály” Művelődési Központban
 - Képzőművészeti kiállítások és vásár a július 21 - augusztus 3 között megrendezendő nemzetközi művésztaáborban készült alkotásokból,
 - Játszóház,
 - Horgász, vadász főzési bemutató és szórakoztató műsor
 - Galamb- és kisállat kiállítás és vásár.
 - Harruckern tér: Árpád-házi királyok arcképcsarnoka kiállítás
 - Lovaglás, hintózás igény szerint

T.R.K.

Tizenkilencedszer

Ez év májusának utolsó szombatján került megrendezésre a XIX. Békés megyei Klubtalálkozó, melynek városunk a 17. alkalommal adott otthont. A két esztendő hiánya abból adódik, hogy “illetékesek” két alkalommal más településekre /Gyulára, Szarvasa/ helyezték át a rendezvényt. Ám ez a két évnyi távollét bizonyította be éppen azt, hogy - ki tudja, miért? - ennek a rendezvénynek éppen Elek az otthona! Innen indítottuk útjára 1980-ban, és ezután a kétévnyi távollét után is visszavártuk, akartuk, így a megyei klubtalálkozó újra “hazatalált”. Azóta is Elek az igazi otthona. Reméljük, hogy az is marad, amíg a helyi és a megyénkbeli nemzetiségi kisebbségek ezt őszintén akarják is! Tudjuk mi, hogy bizonyos idő után egyes rendezvények /sorozatok/ - úgymond -

elfáradnak, kihűlnek, érdektelenné is válhatnak. Ám, ha az idei rendezvényt vizsgáljuk megállapítható, hogy a közel 2 évtized alatt a programok csak gazdagodtak, színesedtek, így jogos a remény arra, hogy 2001-ben - immár 20. alkalommal - ismét együtt láthatjuk Eleken a megye össznemzetiségi kisebbségi klubjait, táncgyütteseit, csoportjait, páva- és dalköreit. Valamivel többet nyújt ez a találkozó minden résztvőnek, mint az egyébként ugyancsak sikereseknek mondható, de csak egy-egy adott nemzetiségi anyanyelvi-kulturális napja. Azért gondolom ezt így, mert az utóbbin csupán egy kisebbség folklórával, hagyományörzésével találkozhatunk, míg az eleki fesztiválon a megyénben élő valamennyi kisebbség képvisel/het/i magát, mutat/hat/ja be nemzetiségi folklórájának színe-javát, kincseit.

Ez történt május 27-én Eleken a "Reibel Mihály" Művelődési Központban.

Reggel 9 órától 10 óráig gyülekeztek a helyi és egyéb, megyebéli klubok, páva- és dalkörök, táncgyüttesek, melyet a vezetőkkel történő rövid technikai megbeszélés követett. A csoportokat már terített asztal frissen sült pogácsával várta. Ezután a művelődési központ előtti téren rövid hírverő-hívogató nótázás adta hírül a város lakosságának az eseményt, melyet invitálásnak is szántak. A művelődési központ nagytermében Árgyelán György, a művelődési központ vállalkozó-igazgatója köszöntötte a közel 400 résztvevőt, majd Klemm István, Elek Város alpolgármestere üdvözölte a jelenlévőket. Hevesi József, Békés Megye Képviselő-testülete nemzetiségi szakfőtanácsosa nyitotta meg a rendezvényt. Ezt a helyi és a vendégegyüttesek bemutatkozása követte, mely produkciókat Kecskeméti János, Elek város polgármestere oklevéllel és ajándékkal ismert el valamennyi csoportnak és műsort adó egyének. Összesen 17 produkciót láthattunk. 13 órától közös ebéden vettek részt a jelenlévők. Hagyománnyá vált, hogy ezen a napon táncolják ki az április utolsó éjszakáján állított /dugott, ültetett - tájanként változó elnevezések/ májusfát. Ez alkalommal a művelődési központ előtti májusfát táncolták ki a megye nemzetiségi kisebbségeinek képviselői - igen jó hangulatban. Ezt követően a művelődési központ nagytermében táncházzal folytatódott és fejeződött be a rendezvény a kora esti órákban.

Valójában sikeresnek is mondhatjuk a rendezvényt, hiszen hosszú öt év után a résztvevők száma ismét meghaladta a bűvös 350 főt, akik igencsak jól érezték magukat. Újra barátságok kötődhetnek, ismerettségek alakulhattak ki. Sokan meríthettek ötleteket az eleki óvodák által készített apró tárgyakból létrehozott kiállításból, mely sokban gazdagította a nap programját, sikerét. Mégis vannak apró hiányérzeteim: -Hol és miért maradt el a társrendező szerv /Megyei Művelődési Központ/ képviselete? - A helyi /eleki/ önkormányzat képviselőinek túlnyomó többsége miért nem volt kíváncsi arra a rendezvényre, melyet egyébként /erkölcsileg/ támogatásra méltónak talált? - A kisebbségi önkormányzatok /helyi, megyei, stb./ elnöki szinten miért nem vettek részt /az eleki Németek Kisebbségi Önkormányzata elnöke kivételével/ a találkozón? A kérdések nem várnak választ, hiszen bizonyára van a távolmaradásokra bőven magyarázat...

Résztvevők /csoportok/ a XIX. Békés megyei Klubtalálkozón:

- Niedermayer Attila, Elek;
- "Pacsirták" Táncgyüttes, Elek;
- Szlovák Dalkör, Csabaszabadi;
- Németek Egyesülete Művészeti Csoportja, Elek;
- "Elek" Táncgyüttes, Elek;

- "Rózsa" Pávakör, Kondoros;
- "Orgovan Jaminye" Népdalkör, Békéscsaba;
- "Edelnachtigal" Táncsoport, Elek;
- "Rozmaring" Pávakör, Tótkomlós;
- Román Hagyományőrző Egyesület, Elek;
- Szlovák Dalkör, Szarvas;
- Zimmermann Ferenc, Elek;
- Nyugdíjas Vegyeskar, Elek;
- "Csaba" Nemzetiségi Táncegyüttes, Békéscsaba.

A rendezvényt támogatták /a rendező szerveken kívül/:

- Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány,
- Békés Megye Képviselő- testülete Nemzetiségi, Etnikai és Kisebbségi Bizottsága.

Találkozunk legközelebb a XX. Békés megyei Nemzetiségi Klubtalálkozón - reméljük - újra Eleken 2001. május utolsó hétfőjén.

T.R.K.

Óvodaügy

2000. június 5-én a városi könyvtárban Reisz György elnökletével ülést tartott a helyi Német Kisebbségi Önkormányzat. Az ülés témája kapcsolódott a hétfői városi üléshez. Legutóbb a városi önkormányzat tárgyalta az eleki óvodák jövőbeni sorsát. Az óvodákat, vagy egy részüket a város vállalkozásba szeretné adni. Ehhez kapcsolódóan vetődött fel az az igény, hogy egy óvodát mindenképpen német nemzetiségűnek kell megtartani. A kisebbségi önkormányzat szeretné, ha időben értesítést kapna a várostól az óvodák helyzetének alakulásáról, illetve igényt tartanának a döntés előtt a véleményükre. Utána a jelenlévők tárgyaltak még a Német Ház esetleges megvásárlásáról, de beszéltek a közelgő világtalálkozóról is, amikor is Reisz György megfogalmazta azon véleményét, mely szerint sérelmezi, hogy az V. világtalálkozó szervezőbizottságában nincs benne sem kisebbségi önkormányzati, sem egyesületi képviselő sem. A következő ülés július 10-én, hétfőn lesz.

Rapajkó Tibor

Trianon 1920

Nem kis felelősség vagy felelőtlenység Trianon 80. évfordulója alkalmából nyilatkozni - mondta egy olyan ember, aki a történelemből él. Akkor mi, akiknek nem sok rálátása van a nagypolitikára inkább csak emlékezzünk meg róla. Az éppen hivatalban lévő magyar kormány 1947 óta többször kijelentette: semmilyen határigazítást nem akar. Mégis mindig új nyilatkozatokat várnak a szomszédok, mert nem hisznek nekünk. Trianon máig

is komoly nehézségeket okoz köztünk és szomszédaink között. Jó kisebbségi politikával az idegen országban élők nem érzik magukat hontalannak és akkor szinte mindegy, hogy melyik országban élnek. Igazságtalan imperialista diktátumnak mondta Lenin a Trianoni békét. Mindaddig amíg a társadalmi és gazdasági gyarapodás esélyei eltérnek és az egyéni és politikai jogok különbözőek nem tudunk igazságot tenni. Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozása is félelmet kelt a külföldön élő magyarokban. Kevés határátkelő, határátkelési nehézségek és a mind drágább közlekedés is nehezíti az anyaországhoz való tartozást. Talán az egységes Európa - ha megérjük - változásokat hoz és csak pár sor lesz a történelemkönyvekben Trianon.

Méry Rudolf

Gyermeküdtetés a nagy háború árnyékában

“Hazafiasabb, szebb, emberbarátibb feladatot ritkán teljesíthet valaki”

Az I. világháború eseményei mindenki előtt ismertek, de a hátszág és ezen belül a hadbavonultak gyermekeinek a problémái annál kevésbé... 1917 nyarán Magyarország állami gyermekmenhely igazgató-főorvoshelyettese felhívással fordult az egyházközségekhez, melyben hazai és külföldi (svájci, holland, német) mozgalmakra hivatkozva kéri a lelkészek, plébánosok segítségét, hogy a helyi jobbmódú lakosok egy hónapra vállaljanak egy-egy egészséges gyermeket vendégül magukhoz. (A gyermekmenhely egy havi vendéglátásért 25 koronát fizetett.)

A felhívás szerint egészséges, tiszta, szép, öt éven felüli budapesti gyermekekre gondoltak. Erre azért volt szükség, mert a háború alatt a hátszágban a fővárosiak szenvedtek a legtöbbet. (Kevés hadisegély, hiányos ételmezés, a magas épületek között itt a legforróbb a nyár!) A terv szerint 1917. augusztus 1-től augusztus végéig maradtak volna vidéken a pesti fiatalok.

Elekre 1917. július 31-én 29 gyermek (6-14 éves) jött “üdtelni”. (Szerencsére dr. Csepregi Imre esperesplébános -1913-1931 - erről is készített feljegyzést.) Ezt a kis csoportot Németperegre (ma Románia) szánták, de végül Elekre irányították őket, Gallóné volt a felügyelőjük, akivel két gyermeke is jött. Barátságos volt a fogadtatás a községházán is, ahol kiderült, hogy nem jutott minden fogadó családnak gyermek. Fennmaradt néhány vendéglátónak a neve is: Niedermayer Jánosné, Wittmann György, Strifler Gergely. Bizonyára jól tartották őket, hisz Csepregi is fontosnak tartotta feljegyezni, hogy a 29-ből egy sem halt meg! Így 1917. szeptember 5-én mindenki hazautazhatott.

A mai olvasó számára érdekes lehet az is, hogy az egykori plébános hogyan értékelte az itt tartózkodó gyermekek magatartását. Általában jó volt a véleménye róluk, kivéve három leány és két fiút. Érdemes szó szerint idézni: “... csak ama három leány ellen volt panasz, akik nagyobbak voltak és utóbb Zielbauer Józsefnél laktak (Galló Klotild, Török Mariska, Toringolt Erzsébet); ezek sétálgattak (pesti szokás szerint korzóztak)”. (Amikor még csak korzóztak...)

1918. július 15-e és augusztus 1-je között több tízezer gyermek nyaralhatott a Károly király-féle nyaraltatási mozgalomnak köszönhetően. Az elképzeléseknek megfelelően

6-12 éves ausztriai fiúk és lányok nyaraltak magyarországi családoknál, illetve magyar fiatalok jutottak el az osztrák tengerpartra. Az érintett családok 60 koronát kaptak erre a célra. Elekre ekkor is 50 gyermeket vártak. (A szervezőmunkát a plébános mellett Zsák Antalné és Reisz Lujza tanítónő vállalta fel.) A Historia Domus szerint erre sajnos a vörhenyjárvány miatt nem kerülhetett sor. Utólag nem sikerült megállapítani, hogy honnan várták a vendégeket. (Milyen szép lett volna, ha 82 év után ez valamilyen formában megvalósul.)

Annyi évtized elmúltával elmondható, hogy az akkori hatalom helyesen ismerte fel: az ifjúság egészségének megőrzése az egyik legfontosabb feladat. Erről a kötelességükről még a háborús viszonyok között sem mondtak le, sőt IV. Károly 1918 tavaszán is kezdeményezett egy később róla elnevezett gyermeknyaraltatási mozgalmat. Nem utolsó sorban az állampolgárok hazafiasságból és felebaráti szeretetből ebben a kérdésben jó partnernek bizonyultak.

Írásunkkal az utolsó magyar király, IV. Károly (1916-1918) egy kevésbé ismert gyermeknyaraltatási mozgalmának eleki vonatkozásáról szoltunk, de ezen gondolatokkal kívántunk megemlékezni a tragikus trianoni békediktátum 80. évfordulójáról is.

Rapajkó Tibor

Riha Ilona Alapítvány

A Riha Ilona Alapítvány Kuratóriuma, mint minden iskolaév végén, ismét döntött a benyújtott pályázatok alapján.

21.000.- Ft támogatást kapott az általános iskola "Pacsirta" néptáncsoportja - hozzájárulásként a nyári tánc táborozásukhoz.

Sok tanuló levelezős feladatmegoldásban vett részt. A jó eredményeket a nevezési díjak visszafizetésével jutalmaztuk, ez az összeg 25.700.- Ft volt.

az egyéni pályázatok elbírálásai után az alábbi tanulókat a következő pénzjutalomban részesítettük:

1.000.- Ft-ot kaptak: Mokán Mária (7.oszt.), Lup Márton és Pipek Zsanett (6.oszt.).

2.000.- Ft-al az alábbi tanulókat jutalmaztuk: Sarkadi Tünde (8.oszt.), Tóbiás Sándor és Rocskár Roland (7.oszt.); Kustván Mária, Hoffer Henrietta, Varga Zsolt, Kiss László (6.oszt.); Buksa Sándor, Fodor József, Gulyás Andrea, Bartalos Anna, Kovács Sándor és Rocskár Vivien (5.oszt.); Ramasz Beáta, Dihel Enikő és Kimpián Éva (4.oszt.).

Ugyancsak 2.000.- Ft-ot kaptak a Román Iskola következő tanulói: Mészáros Judit, Mészáros Márta, Ruzsa Beáta.

A legkiemelkedőbb sport- teljesítményt nyújtó tanulók is 2.000.- Ft-ot kaptak, ők a következők: Horváth Rita (8.oszt.), Géczi Ildikó (7.oszt.), Mészáros Tibor (6.oszt.).

3.000.- Ft jutalomban az alábbiak részesültek: Bartalos Ibolya, Csáki Zsuzsanna, Szabó Valéria és Botás Evelyn (8.oszt.); Gál Zsolt "a barnácska", Tóth Csaba és Szakács István (6.oszt.); Tokai Gyöngyvér, Radnóti Janka és Tóth Tamás (5.oszt.). A Román Iskola tanulói közül 3.000.- Ft-ot kapott Csányi Erika, Cercea Estera és Tripon Anikó.

Kiemelkedő és kimagasló teljesítményeikért az alábbi tanulókat 5.000.- Ft-al jutalmaztuk:

Bartalos Klárát, Otlakán Johannát, Rubóczky Adrienn a 8. osztályból, Kovács Gézát a 7. osztályból valamint Hotya Mihályt a 6. osztályból.

A tanulmányi pontverseny győztes osztályai a következő pénzjutalomban részesültek: 6. c. - 8.400.- Ft; 6. d. - 6.400.- Ft és az 5.b. - 5.400.- Ft-ot kapott.

Gratulálunk minden pályázónak, a nyári szünidőre jó pihenést kívánunk.

Végül a Kuratórium és a jutalmazott gyermekek nevében köszönetet mondunk mindazoknak, akik a személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítványunknak ajánlották fel, továbbá Klemm István, dr. Kurucz Béla, dr. Márki-Fejes László és Völgyesi István képviselőknek támogatásukért.

Nádor Mária

Anyakönyvi hírek 2000. május

Születések: Szabó Máté, Szilágyi Beatrix, Kráder Dániel.

Házasságkötés: Maftai Gavrila - Szili Gyuláné (Nagy Gabriella), Kassai György - Bótyik Ibolya.

Haláleset: Eleki anyakönyvezésű haláleset nem történt.

Lovasklub alakult Eleken

Tíz alapító taggal - id. Barna Gergely, elnök, Mány Péter elnökhelyettes, Gémes János gazdasági vezető, Barna János, Barna Anita, Gémes Jánosné, Futaki Pál, Zsóri Péter, Molnár Sarolta - a közelmúltban Eleki Szabadidős Lovasklubot alapítottunk - tudatta lapunkkal ifj. Barna Gergely alapító tag.

A klub alapvető célkitűzései között szerepel a tagtoborzáson túl a gyógylovagoltatás, a fogathajtó versenyeken való részvétel, a szabadidő és sport célú programok lebonyolítása és egyáltalán a lovasturizmus létrehozása. Az újdonsült klub természetesen szoros együttműködési kapcsolatokra törekszik a környékbeli hasonló profilú egyesületekkel, klubokkal. E terv alaplépései a hétfélig Pünkösdi 2000 elnevezésű lovasversenyen már megteremtődtek. A mintegy 700 néző - a gyermekek ingyenesen léphettek be - előtt megtartott rendezvényen a házigazdák mellett medgyesegyházi, kétegyházi és gyulai tenyésztők, versenyzők képviseltették magukat. Az egyes versenyszámok dobogós helyezettjei a következők voltak:

Lószépségverseny, munkaló kategória: 1. Hermann András (Medgyesegyháza), 2. Gémes János (Elek), 3. Csomós Péter (Gyula); csikók mezőnyében: 1. ifj. Barna Gergely, 2. Kovács Ferenc, 3. Cselényi György (mindhárman Elekről).

Egyes fuvaros fogathajtók: 1. Barna János, 2. Botás István, 3. Kovács Ferenc (mindhárman Elekről).

Kettes fuvaros fogathajtók: 1. Botás István, 2. Barna János, 3. Kókai Zoltán (mindhárman Elekről).

Amatőr kettes fogathajtók: 1. Csomós Péter (Gyula), 2. Pós László (Medgyesegyháza), 3. Barna János (Elek).

A gyermekek számára malacfogó versenyt tartottak, amelyen az eleki Csóti István szerezte meg az első helyet.

A debütáló lovasverseny támogatói voltak: Kecskeméti János, eleki polgármester, az Eleki Víz- és Csatornamű Üzemeltető Kft, Túri Bt., Gazdabolt, Turla János, Ifj Szatmári Sándor, Döme Tibor, Reibel Mihály Városi Művelődési Központ, Strifler András, Mikló Csaba vállalkozó, Brindás György, valamint ifj. Galbács Mihály és Boros Ferenc (mindeketten Gyuláról).

És, hogy ez a rendezvény megvalósulhatott a tíz alapító tag két napos áldozatkész, társadalmi munkájának is köszönhető.

B.N.

Csak úgy...

Csak úgy gondolom, várva az Elekiek Világtalálkozóját, miért nincs minden évben egy Elek napunk. A világtalálkozót úgy érzem nem mindenki érzi magáénak. "Ezt a sváboknak találták ki, nem nekünk" - hallom sok helyen. Több embertől hallottam már, talán legelőször Gál István Elek volt képviselőtől, hogy Elek napon (július 17.) kéne városnapot tartani, ami közös ünnep lenne kicsiknek, nagyoknak. A nagyoknak mindig van programjuk, de a kicsiknek az újtelepi gyereknapon kívül nincs sok rendezvényük. Itt van a kihasználatlan mozink, ilyen alkalommal lehetne filmeket vetíteni. A mai tizenéveseknek ha azt mondom matiné, nem is tudják mi az (talán a huszonévesek sem). Az önkormányzat talán többet foglalkozhatna, vagy költhetne a fiatal generációra, valahol és valamikor ez biztos megtérülne. Csak úgy tovább gondolkodva olvasom a Békés megyei Népujságban (június 2.) "Fociztak a polgármesterek" címmel. Kérdezném, miért nincs az ilyen program propagálva? Az Eleki Krónika nem írt róla előzetest, az Elek TV-ben sem láttam róla semmit. Miért nem lehet ezt közhírré tenni? Titkosítja a hivatal, nehogy elrabolják a polgármestereket. Ráadásul két díszvendég is volt Buzánszky Jenő és Hidegkúti Nándor az Aranycsapatból. Az újság szerint kétszáz néző volt, az ottlévők szerint sok iskolás, mert ők is fociztak és tudtak róla. Ki szervezte, és miért nem lehet az ilyen rendezvényről tudatni a város lakosságát?

Méry Rudolf

Összegzés a tanévzáró előtt

Így, közeledve, közvetlenül a tanévzáró előtt az általános iskola tanulóinak figyelme (is) elsősorban a tanulmányi előmenetelre szegeződik, miből, melyik tantárgyból lehet még javítani. Ezért valamelyest - a korábbi időszakhoz képest – kevesebb tanulmányi versenyen vettek részt intézményünk tanulói. A mostani beszámolóink döntő többségét a

testnevelés körüli kérdések taglalása szolgáltatja, amely, mint látni fogjuk, nem elhanyagolható momentum a fiatalok életében, és ezt az álláspontunkat a háziorvos is nyomatékosítja, de minderről majd a későbbiekben. Akkor most nézzük sorjában az eseményeket.

Elsőként egy helyesírási versenyről számolunk be: a szegedi Bendegúz Gyermekek- és Ifjúsági Akadémia még valamikor áprilisban egy háromfordulós tanulmányi versenyt hirdetett. A helyi és megyei “erőpróbát” követően az országos döntőre került sor, amelyet természetesen a csongrádi megyeszékhelyen bonyolítottak le – tudta meg az Eleki Krónika Tóth Gábornétól, az eleki általános iskola magyar szakos tanárnőjétől.

Az országos döntő Szlovákiából és Erdélyből érkezett résztvevőknek köszönhetően nemzetközivé módosult, egyébként az említett rendezvényen közel 250 tanuló mérte össze képességeit, köztük két eleki tanuló: a hatodik osztályos Tokai Gyöngyvér és a nyolcadikos Rubóczki Adrienn. A színvonalas versenyen az eleki tanulók méltán képviselték intézményünk színeit, hiszen a korcsoportukban mindketten az előkelőnek mondható nyolcadik helyen végeztek. A felkészítő nevelőjük Bellon Tiborné és Lénárt Istvánné volt.

És akkor most jöjjön a sport. Az elmúlt időszak során iskolánk tanulói számos – főleg atlétikai – versenyen vettek részt, és ezeken a rendezvényeken többen számottevő eredményt értek el. Az atlétikai versenyek általában Gyulán kerültek megrendezésre, amelyen a házigazdák mellett a környékbeli települések intézményei képviseltették magukat. A gyulaiak eredményesebb szereplése alaphelyzetből kiindulva rögtön kézenfekvővé válik; ők ugyanis lényegesen nagyobb tanulói létszámból válogatják ki a sportoló keretet. Ezt nem a balsikerek esetleges orvoslása-ként, mint inkább a tényszerűség kedvéért említjük meg.

A harmadik korcsoportos fiúk egyéni versenyén Balázs László magasugrásban negyedik lett, kislabda dobásban Lőrincz Csaba ugyancsak negyedik helyezést ért el, míg súlylökésben Braun Richárd a középmezőny előtt végzett. A lányok öttusa – rövid- és hosszú távú futás, kislabdadobás, távolugrás, súlylökés – csapatversenyén az elekiek a dobogós harmadik helyet szerezték meg, a csapat tagjai voltak: Hotya Ildikó, Szabó Valéria, Horváth Rita, Oszlács Katalin, Szabó Mónika. A fiúk szereplését egy csaknem prózai eset tette szinte minősít- hetetlenné, az egyik versenyző futás közben levetette a mezét, amit az alapvető sportágbeli szabályok tiltanak. Ezért a gesztusért az illető eredményét nem számolták be a közösbe, amely végül is kihatott az együt- tes szereplésére. Azért minden- képpen megemlítiük őket: Rostás Krisztián, Takács László, Braun Richárd, Balázs László, Nagy István, Lőrincz Csaba.

Négytusában – itt a súlylökés nem szerepelt – úgy a lányok, mint pedig a fiúk együttese az ötödik helyet szerezte meg. Lányok: Szekeres Grácia, Rostás Anett, Bozód Edina, András Bianka, Darvasi Diána, Cseresznyés Beáta, fiúk: Vágási Pál, Petruzsán Martin, Lup Márton, Bágy Ferenc, Mészáros Tibor. Ennél a versenyszámnál az összetett egyéni versenyben kitűnő eredmény született, Mészáros Tibor bronzérmes lett.

A tavaszi mezei futóversenyen valamennyi felső tagozatos csapat rajtvonalra állt, itt tudni kell, hogy minden csapattag eredményét összegzik, ami végül is megadja a végső helyezési sorrendet. Sajnos ezidáig a versenybizottság még nem küldte el a rendezvény összegzését, annyi viszont elmondható, hogy az elekiek elfogadhatóan szerepeltek, az együttesek tagjainak felsorolásakor zárójelbe tettük az illető tanuló helyezését,

amennyiben a legjobb tíz közé jutott, tehát az ötödik osztályosok: Szabó Ágnes, Gulyás Andrea, Rocskár Vivien, Kassai Beatrix, Nagy Klaudia, Mák Robin (6.), Gesztesi Dezső, Kovács Zsolt (3.), hatodik osztály: Szekeres Grácia, Rostás Anett, Cseresznyés Beáta, Andrási Bianka, Kustyán Mária, Molnár Enikő, Vágási Pál, Mészáros Tibor (1.), Kiss László, Kacsala András (3.), Lup Márton (10.), hetedik osztály: Jova Aliz, Nán Katalin, Jámbor Melinda, Bágy Éva (10.), Irimiás Sándor (3.), Braun Richárd, nyolcadik osztály: Töröcsik Katalin (9.), Oszlács Katalin, Szabó Mónika (7.), Szabó Erika, Hotya Ildikó (8.), Horváth Rita (4.), Debreceni Hajnalka (5.), Hoffmann István, Kovács Sándor (8.).

A testnevelési órán kívül sportprogramot köztudottan a DSE - Diák Sport Egyesület - látja el. Nagyné Nádor Gabriellát, az egyesület titkárát arra kértük meg, hogy értékelje az 1999/2000-es tanévet. Elmondása szerint több éves tornabéli tevékenysége során az idén először csalatkoznia kellett a zsűri – pontozók – tevékenysége miatt. A sportág kedvelői körében köztudott, hogy a gyakorlatokat szubjektív vélemény szerint pontozzák le a zsűri tagjai, nos az objektivitás ott szenved csorbát, negatív előjellel, hogy a tanulók melyik általános iskolából, településről érkeztek (az egyenlők között is vannak egyenlőbbek elv alapján). Ez a viselkedésforma egyrészt tönkreteszi a befektetett munkát, másrészt pedig a gyermekek igazságérzetét nyomasztja. A torna mellett a futóversenyek állandó résztvevői voltak az eleki tanulók. A labdajátékok terén viszont problémák jelentkeztek, ugyanis az osztályok közötti megmérettetésen túl – egyébként igen népszerű a tanulók között – nem volt mérkőzéslehetőség – pl. kosárlabda, kézilabda – a környező helységek képviselőivel.

Ami a tanulók tömegsporthoz fűződő kapcsolatát illeti, egyfajta érdektelenségről beszélhetünk. Régen elmúltak azok az idők, amikor egy-egy csapatba való bekerülés kiváltságot jelentett a tanulóknak, ma már nincs meg ez a versenyszellem. De ami ennél is rosszabb: egy kisebb csoportot leszámítva nincs különösebb érdeklődés az egészségesebb életmódot biztosító testnevelés iránt. A felső tagozat ötödik és hatodik osztályosai között a szakemberek még úgy-ahogy szinten tudják tartani az ez irányú érdeklődést, de a hetedik és nyolcadik évfolyam tanulói már érdektelenségről tesznek tanúbizonyságot. Pedig ajánlatos lenne szinte nap mint nap testnevelés órát tartani a tanulóknak, hiszen fizikai erőállapotuk, testtartásuk igencsak kívánivalót hagy maga után. E ténytészerűséget húzta alá az ötödik osztályosok általános orvosi vizsgálata is. A kellemetlen folyamat ellen mihamarabb lépni kell, és csak összefogással – tanár-szülő-tanuló – lehet eredményt produkálni. Az előbb említett kedvezőtlen folyamat érezteti hatását a DSE tagsági díj törlesztésénél is. A sok kellemetlenség mellett örömet jelentett, hogy pályázati forrásból a tanulóknak az idén is megszervezik az egyébként igen népszerű nyári úszótábort. A tanulók körében ugyancsak népszerűséget jelent a sítábor, amelyet Szlovákiában és Romániában szoktak lebonyolítani.

Hoffmann Ferenc, a DSE elnöke a szakosztály működésének eddigi szakaszát figyelembe véve elmondta, hogy a Diák Sport Egyesület nyolc évvel ezelőtt a DSK-t – Diák Sport Kör – váltotta fel. Ez a váltás többek között minőségi változást hozott a szervezet életében. Az önálló egyesület figyelemmel kíséri a pályázatok nyújtotta lehetőségeket, és folyamatosan él is azokkal. A beadványok többsége pozitív elbírálást kap az illető tárcától. Ezek az erőforrások azután a sportszerek minőségi és mennyiségi változásában követhetők nyomon, valamint lényegesen több településen kívüli versenyen léphetnek fel az eleki intézmény tanulói.

Az idén januártól Bernát Nándor vezetésével asztalitenisz-szakosztály is elkezdte működését, az eddigi tapasztalatok összegzésére tőle kértünk véleményezést. Az eltelt időszak során főleg a hetedik és nyolcadik osztályosok jelentkeztek a pingpong oktatásokra. Az érdeklődéssel nem is volt különösebb probléma, a gondot és egyáltalán a kérdést az jelentette, hogy az alsó tagozatosok miért érdektelenek e gyönyörű sportág iránt. Hiszen tudni kell, hogy a művelője nincs kitéve a csapattársak szeszélyességének, a gorombaságnak, durvaságnak, és itt érvényesül az az alapelv, hogy a munka és csakis a munka aránya hozza meg az eredményeket. És, ha a tanuló elég szorgalmas, viszonylag hamar leteheti névjegyét a különböző rangú versenyeken, és egyáltalán sikerélményhez juthat. Remélhetőleg ez az álláspont mihamarabb megváltozik, és már ősztől fiatal asztalitenisz palánták bontogathatják szárnyaikat az eleki általános iskolában. E sajátos összegzés befejezéseként a tanulók nevében szeretnénk köszönetet mondani az érintett tanároknak: Tóth Gábornénak, Bellon Tibornénak, Lénárt Istvánnénak, Nagyné Nádor Gabriellának, Hoffmann Ferencnek és Dávid Rémusznak.

Durst Norbert

Az iskolák története Eleken, 6. rész Élet a fiúpolgáriban

Anno dacumal, ha az állam egy iskolatípus megnyitását engedélyezte, gondoskodott annak tárgyi (szertárak szemléltető eszközökkel való feltöltése) és személyi (tantestület) feltételeinek maximális biztosításáról.

Az eleki fiú polgáriban sem történt ez másképpen. Az eleki fiúpolgáriban minden évfolyamból csak 1-1 osztályt indítottak (néha elég nagy létszámmal). Az 1920-1930-as években nevének megfelelően csak fiúk jártak a polgári iskolába. A 10 év alatt végzett fiú diákok létszáma 156 fő. A megtalált dokumentumok alapján tudjuk, hogy a V.K.M. 640-05-396/1931-es számú rendelete alapján a fiúk és a lányok együttes oktatásban részesültek egészen 1948-ig. A koedukációt a tantestület jónak tartotta, mert a lányok magaviselete és szorgalma mérséklően, illetve kedvezően hatott a fiúkra. A fiú polgáriban 1931-1948-as évek között a végzett fiúk létszáma 619 fő, a lányoké 148 fő.

A létszám zömét a helybeli tanulók adták. De voltak bejáró tanulók is, akik Végegyháza-Kovácsháza- Magyarbánhegyes- Medgyesegyháza-Bánkút- Kétegyháza irányából a SZ.Cs.V. (Szeged-Csanádi Vasúttársaság) - diáknyelven a szecsev-vel érkeztek Elekre. Az első években a bejáró tanulók tanári kísérettel jöttek az állomásról az iskolába. Az iskola összlétszámának 30-40%-a bejáró volt!

Az öltözködéssel kapcsolatos előírások, elvárások nagyon változatosak voltak. Azaz volt idő, amikor még a diáksapka is kötelező volt. A hétköznapi ruházattal csak egy kikötés volt: tiszta legyen! A lányok ünneplő ruhája terliszter szövetből készült sötét alj és sötétkék blúz, csokorra - masnira - kötött szalaggal. A fiúknak sötét színű öltöny és fehér ing volt az ünneplői előírás.

Az órákra csengő hangja szólította a diákokat, amelyet az iskola hivatalsegédje Juci néni (Bágyhalmi Judit) kezelt. A lányoknak a szünetekben az elkerített részében kellett menniök (1935). Később a volt igazgatói irodában töltötték a szünetet (1943). A

negyedikes lányok átmehtek a fiúknak kijelölt udvar részbe.

Az iskolában a fegyelem - röviden megfogalmazva - következetesen szigorú volt. "Aki az eleki polgáriba iratkozott tudta, hogy itt megkövetelik a fegyelmezett magatartást" - emlékezett vissza Müllek János öregdiák. Ha a fegyelmező szavak nem használtak, akkor a "segédtanító", a nádपालca is működésbe lépett. A lányok tenyerest vagy körmöst, a fiúk fenekest "harcoltak" ki maguknak rendbontó magatartásukkal.

A jutalmazásnak egy sajátos módját is alkalmazták a fiú polgári iskolában.

Nevezetesen: az osztályban az értékrendet az ülésrendet is kifejezte! Ez azt jelentette, hogy az első padban ülni nagy kiváltság volt. Itt ültek az eminens tanulók, a lecke kikérdezők és a füzetfelelősök. Nagy szégyennek számított, ha innen a hanyag előmenetele miatt valakit hátrább ültettek.

A polgári iskolai éveket a ballagással zárták a tanulók, melyet az utolsó tanítási napon az iskolában tartottak. Az iskola történetében először 1939-ben - és lehet hogy utoljára - ballagtak a tanulók úgy, hogy az épületet is elhagyhatták. Kimehettek az utcára is, sőt a leánypolgáriba, a "zárdába" is bemehettek! Ezt Iharos Ferenc cserkészparancsnok harcolta ki a ballagó diákoknak.

A polgári iskolában a nevelési területek közül kiemelt szerepe volt a hazafiságra, hangsúlyozottan a magyar hazafiságra nevelésnek. Ez volt a célja az országzászló előtti tisztelgő elvonulásoknak, az osztályfőnöki és tanítási óráknak hangsúlyozott hazafiságra buzdító eljárásainak.

Ezt a célt szolgálta a cserkész mozgalom is. Eleken az "563-as számú Damjanich" cserkészcsapat működött. Tagjai elsősorban az iskola fiú tanulóiból, illetve a polgári iskolát végzett levontaköteles fiatalokból verbuválódott (lányok is lehettek cserkészek). Felszerelésük: zöld karimás kalap az árvalányhajjal és a cserkészliliommal. Cserkész ing, nyakkendő, nadrág, liliomos derékszűj, körgallér és a mogyorófa bot. Köszönés és jelszó: Jó munkát! - Légy résen! A cserkészeknek illet "próbákat" tenni. Volt folyóiratuk is a "Magyar Cserkész". 1934 augusztusában a kiemelkedő szorgalmú és magatartású cserkészek részt vehettek a Budapesten rendezett "Cserkészek Világtalálkozásán" a "Jamboree"-n. Eleken több mint 15 cserkész vehetett részt a találkozón, köztük Radnai (Rüble) László is, aki később iskolájának igazgatója lett.

A hazafias érzés ápolására felhasználták a nemzeti ünnepekre való felkészüléseket is. A hősök kertjében (melyet 1937-ben adtak át) a harctéren elesett eleki hősök tiszteletére 37 darab fát ültettek és gondoztak rendszeresen! (Szégyenkezve emlékeztettek a hősök kertjének jelenlegi állapotára és dadogva kérdezem: az utókornak csak ennyit jelent a magyar hazáért elesett magyar baka emléke?!!!)

Az 1940-es évektől különböző gyűjtőakciókban vettek részt a cserkészek. Gyűjtöttek téliruhát a szegényeknek, aktívan kapcsolódtak be az "Erdélyért" mozgalomba.

Gyűjtöttek vasat, papírt és az érte kapott filléreket a "707 számú Diákkaptár"-ba tették.

Az összegyűlt pénzt a szegénysorsú tanulók segélyezésére fordították.

A polgári iskolákban volt tandíj, melynek összegét évente megjelenő rendeletek szabályozták. Eleken a fiú polgáriban a tandíj összege először 48 pengő volt. 1934-es 0tanévtől kezdve ezt az összeget 40 pengőre mérsékeltek. A hadirokkantak és hadiözvegyek gyermekei kedvezményt kaptak!

Az 1940-es évektől a tanárváltozások állandósultak. A férfiakat katonai szolgálatra hívták be. A polgári iskola tantestületét önként jelentkező, helybeli tanítók segítették ki. Ezért

találhatjuk 1942-ben a főigazgató 2787/1942 számú engedélyével Hoffmann Lujza tanítónőt, mint óraadót az eleki fiú polgári iskolában.

A háború az iskolai élet más területén is zavart okozott. 1944-1945-ös tanévben a bizonytalan vasúti közlekedés miatt a fiú polgáriba bejáró tanulók Medgyesegyházán fejezték be a második félévet. A tanítást az eleki zárda apácai végezték, a 21/1944-es számú Püspöki Főhatóság utasítása alapján.

Busa Lászlónyug. középiskolai tanár

A múlt felidézése

Az ember életében nagyon fontos dolog a megbocsájtás - mondja az eleki Babusa Istvánné, született Hauck Teréz, aki - német származása révén - a poklok poklát élte át. Alanyom elbeszélése alapján lassan felelevenedik a múlt.

- Negyvenöt őszén 19 éves voltam, éltem a fiatalok mindennapi életét. Örültünk, hogy befejeződött a második világháború, és bizakodóan néztünk a jövő felé. Ekkor teljesen váratlanul egy hírre lettünk figyelmesek. Abban az időben a kisbíró adta közre a lakosságot érintő információkat. Nos kidoboltattott, hogy minden 18 és 40 év közötti német ajkút, vagy akinek német hangzású neve van, kényszermunkára visznek. Mi fiatalok nem tulajdonítottunk különösebb jelentőséget a hallottaknak. Csak a templomban, a szentmisén a plébános megjegyzéseiből sejtettük, hogy a német nemzetiségű lakosokra valami veszély vár. Aztán szinte egyik napról a másikra felgyorsultak az események, két fegyveres személy házról házra járt, és összeszedték a német ajkú embereket, így engem és nővéremet is. Egy nagy terembe összezsúfoltak bennünket. Ott megtudtuk, hogy kényszermunkára visznek bennünket, de hogy miért és hova, titok maradt.

Nem sokáig maradtunk bizonytalanságban, mert egy délelőttön bevagioníroztak bennünket, és elindult a szerelvény. Románia felé indultunk, ekkor az eleki harangok megszólaltak és sokáig, még nagyon sokáig hallottuk a vészjósló kongásukat. Megemlíthetem, hogy aki beteg volt, az itthon maradt. A vagonokba zsúfolva három hétig utaztunk, én egész nap a kicsi ablaknál ültem és a száraz kenyeret ettem.

Három hét után megérkeztünk az oroszországi Krivoj-Rogra. Amikor kiléptünk a vagonokból, majdnem megdermedtünk, ugyanis mínusz 40 fokot mértek. Egy nagy romházban helyeztek el bennünket, melynek nem volt sem ajtaja, sem ablak, és mondanom sem kell, nem fűtöttek. Az otthonról hozott nagykabáttal takaróztunk a nővéremmel, egy ágyban egymásnak vetettük a hátunkat, így próbáltunk felmelegedni. Higyje el, kész csoda, hogy egyáltalán életben maradtunk. Egy szobába huszonötön kerültünk. Egy nap fejenként 20 dekányi fekete kenyeret kaptunk, amely szinte a fogunkhoz ragadt, meg háromszor meleg levesfélét.

Az első évben a részben otthonról hozott lisztnek, egyéb élelmiszernek köszönve még úgy-ahogy élelmeztük magunkat. Az igazi megpróbáltatások a második évben jelentkeztek, amikor egyrészt elfogytak a tartalékok, másrészt azon a vidéken ahol voltunk, iszonyú szárazság volt. A helybeliek elmondása szerint olyan aszály minden 7-8

évben van. Nos ekkor, ha hiszi, ha nem, nagyon sokan a puszta füvet ették, ennek ellenére viszonylag kevés lemorzsolódással életben maradtunk.

Én odahaza is vallásosként éltem, ezért magammal vittem egy fekete keresztre feszített Jézust. Már az első nap felfüggesztettem a rideg, fehérre meszelt falra, szinte sütött a látványa. Én akkor a többieknek azt mondtam, hogy evvel a feszülettel megyek haza. Egy napunk a következőképpen nézet ki: hajnali négykor keltünk, ezután egy nagy téren külön brigádonként felsorakoztunk, egy-egy brigádban huszonöten voltunk. Elekről megközelítőleg ezrűnket vittek ki, de rajtunk kívül az ország más részeiből is voltak. Következett a névsorolvasás, majd gyalogosan elindultunk a munkahelyig. Egy irányban nyolc kilométert. Mi egy téglagyárban dolgoztunk, napi nyolc órát, majd vissza a táborig újabb nyolc kilométert gyalogoltunk.

Még nem is említettem: mindjárt a megérkezésünkkor, - habár mindnyájan lányok voltunk -, szinte belső kényszernek engedve egy "apát" és egy "anyát" választottunk ki magunk közül, és rájuk úgy hallgattunk, mint az igazi édesanyánkra, édesapánkra. A ránk vigyázó tisztek, katonák nem gorombáskodtak velünk, inkább sajnáltak bennünket. Rengeteget szenvedtünk, és isteni csoda, hogy viszonylag kevesen "dőltek" ki közülünk. Ez a tortúra két és fél évig tartott, én ez idő alatt minden nap imádkoztam, és szinte minden nap a tisztektől megkérdeztem, hogy mikor megyünk már haza. Nemsokára, - kaptam minduntalan a választ.

A hazajövetelünk is hirtelenséggel történt. Egyik nap beteg voltam, magas lázam volt, és elmentem az orvoshoz. Az orvos azt mondta, hogy nem vizsgál meg, hanem készülődjünk, mert a magyarok mennek haza. Örömmel újságoltam a többieknek, de nem hittek nekem, de rövidesen egy kislány futott végig a folyósón és azt kiabálta, hogy a magyarok mennek haza, a nővérem és a többiek még ekkor sem hitték el. A tolmács azonban hamarosan minden szobában megjelent és megerősítette a jó hírt. Sietve összecsomagoltunk és vártuk a vonatot, de még ekkor is sok volt a kételkedés. Lehet, hogy leöldösnek bennünket vagy talán Szibériába visznek? Ezután bevagoníroztak bennünket és elindultunk, mint később meggyőződünk róla, jó irányba. Egyébként hazafelé gyorsabban, tán még a mozdony is érezte, hogy most sietnie kell. A romániai Máramarosszigeten letettek bennünket, orvosi vizsgálaton estünk át. Akik betegek voltak, vagy túlságosan legyengültek, azok nem indultak tovább, örökre "lemaradtak", az ápolókat is hozzájuk csatlakoztatták.

Sajnos, amikor hazaértünk, ismét csak szomorúságra jöttünk: amíg mi Oroszországban kényszerszermunkán voltunk, az idehaza maradt németeket kitelepítették Németországba. Tőlünk a nagyszüleinket vitték el. Családok szakadtak szét. Azután az itthon maradtak közül nagyon sokan utánuk szöktek. E tortúra előtt mintegy tízezer lakosa volt a falunak, ezután csupán minden tizedik, tizenötödik házban maradt német ajkú. A mi szülői házunkat is elvették, férjemmel csak évek múlva mentünk el megnézni. Akit mi Oroszországban "apává" választottunk, Reis Veronka is Németországba került, csak 40 év után találkoztunk ismét.

Én 26 éves voltam, amikor a németek kitelepítését meg szeretnék volna ismételni, de valaki nem engedélyezte. Így sem maradt sima az ügy, mert megtörtént a teljes vagyoni elkobzás, csak egy asztalt, egy széket, egy ágyat és egy-egy evőeszközt hagytak meg. Az oroszországi kényszerszermunka miatt 25 éves koromban tüdővérzést kaptam, nyolc hónapot feküdtem a gyulai kórházban, majd két évet itthon. De mindennek ellenére nem

haragszom senkire: a háború az háború, és lényegében soha életemben nem voltam elkeseredve...

B.N.

Veszélyes hulladékok a háztartásokban

A fenti címmel jelent meg a Környezetvédelem című szaklapban (2000. január) Barabás Miklós a gyulai Ökosystem Bt. vezetőjének írása. A teljesség igénye nélkül pár dolgot kiemelnék belőle.

Egyik kör a szennyező anyagoknak a festékek, hígítók. Elég nagy mennyiségben használjuk őket, de nagyon sokszor darab festékek maradnak. Félretesszük, majd később, mikor már beszáradt kidobjuk a kukába. Rengeteg nehézfém - ólom, kadmium - található benne, ami később a szeméttelenen lévő hulladék- korból képződő festékkoldó vegyületek hatására bemosódik a talajvízbe. Dokumentum- filmben láttam földrengés után az emberi életmentés mellett környezetvédők járnak a romok között és az összedőlt házakból összeszedik a festékeket és a különböző környezetszennyező anyagokat, hogy azok a romeltakarítás következtében ne szennyezzék a talajt. A hígítók a festékeknél nagyobb mértékben tartalmaznak károsító anyagokat. Tárolásuknál nagyon gondosan járjunk el, mert tűz- és robbanásveszélyesek.

Helytelen tároláskor párolgásukkal a levegőt szennyezik és zárt térben robbanást okozhatnak.

Szintén nehézfémeket tartalmaznak a kidobott televízió, video és a számítástechnika fejlődésével az elavult számítógép alkatrészek.

Egy másik kategória a gyógyszerek. Egy jó hónapja történt, kukában guberáló gyerekek gyógyszert találtak, megették és csak a gyors orvosi beavatkozásnak köszönhető, hogy nem történt tragédia. Nagyon vigyázzunk már a tárolásuknál, hogy illetéktelen kezekbe ne kerüljön. Állandóan emelkednek a gyógyszerárak, de még mindig nem mondtunk le a spájzolásukról. Sajnos szervezett begyűjtésük nincs megoldva. Több fórumon szorgalmazták a gyógyszertárak vállalják a begyűjtést de nem hinném, hogy ez a járható út. Kiszámíthatatlan hatása van a gyógyszereknek mikor csapadékvízzel feloldva kerülnek a talajba.

Nagyon veszélyesek a kidobált akkumulátorok, elemek. Sav, ólom található az akkumulátorokban és higany, ólom, kadmium az elemekben. A MÉH Rt. rendelkezik az akkumulátorok átvételének engedélyével. A begyűjtés után külföldön dolgozzák fel őket. Az iskolákban is folytatnak elemgyűjtési akciókat, de ennek pénzügyi finanszírozására mind kevesebben költenek.

Veszélyt jelentenek a gépkocsi fáradt olajak, ragasztók, spray flakonok gázai melyek az út szélén kidobálva tovább szennyezik a környezetet.

A termelőszövetkezetek, mezőgazdasági nagyüzemek megszűnésével megnőtt a kisgazdaságok száma. A nagyüzemekben megfelelő méregraktárakban tárolták a növényvédőszeret, sajnos ez nem mondható el a kistermelőkről és a több hektáron gazdálkodókról sem. Kipermetezik a vegyszert és a tábla végén meggyűjtják a

göngyölegeket, a kis üvegeket, dobozokat bedobálják a kukába és meg van oldva a dolog. Megfelelő mennyiség esetén a gyulai Ökosystem Bt. vállal veszélyes hulladék begyűjtést. A jelenlegi ár 180 Ft + 12% ÁFA. Készül az új hulladéktörvény, melyben az önkormányzatok felelőssége is lesz a veszélyes hulladékok összegyűjtése, elszállítása.

Méry Rudolf

Anyai szív

Az ember szűkös, behatárolt világában egyfajta könnyedséget jelentenek a meghatározások, ezek leegyszerűsítik a dolgokat. Ilyenek a piros betűs ünnepek. Arra az egy napra testben és lélekben fel lehet készülni, valamivel több mosoly, kedvesség árad belőlünk. a másnap azonban újra a megszokottságé. Az anyák napja is lényegében ilyen, pedig az anyai szív másfajta bánásmódot érdemelne. Az édesanyákat versben kellene megénekelni, képeket készíteni róluk, színpadon eljátszani sorsukat. És mint ahogy máshol sem, itt sincs igazság, csak és kizárólag a művész édesanyák maradnak halhatatlanok. Azért, hála istennek, mindenkinek megvan az édesanyjához fűződő személyes halhatatlanság-élménye.

A történelem képzeletbeli lapjait forgatva feltűnik, hogy minden időben dúltak háborúk a földön. A régmúlt eseményein az ember már el sem szörnyülködik, tudomásul veszi a történelmet. A fiatalokat a háború borzalma mindaddig nem érinti meg, amíg ők maguk is nem kerülnek hasonló helyzetbe. Velünk is ez történt, éltük a mindennapjainkat és nem gondoltunk arra, hogy háborúba keveredhetünk. Igaz, hazánkat senki sem támadta meg, de elszabadultak a nemzeti indulatok, érzelmek és kitört a polgárháború. Nagy volt a félelem, a rettegés, a menekülés és a káosz. Elhagytuk szülőhelyünket. Anyám tartotta fenn a kapcsolatot az otthonmaradottakkal, miközben ők is állandó rettegésben éltek, pusztá életük is veszélyeztetve volt.

Ebben a kusza világban, szegény azt hozott, amit hozhatott. Egy alkalommal az utazótáska mélyéről előkerült a csuklóerősítőm. Megműtött bal csuklóm elszorítására, erősítésére használtam. Amikor átnyújtotta nem szólt, amikor átvettem, nem szóltam. Ez az apró, helyzetünket tekintve jelentéktelen, sőt feleslegesnek tűnő tárgy különös érzéseket ébresztett bennem. Az otthon melegét, anyám féltő gondoskodását hozta magával. Az ünnep kimondhatatlan érzése költözött szívembe. Ilyet csak egy anya tehet gyermekéért.

B.N.

Tisztelt Szülők! Kedves Gyerekek!

A 2000-2001-es tanévtől (idén ősztől) alapfokú művészeti iskolai képzés indul, magánkezdemenyezés formájában Elek városában.

Czirok Mihály zenetanár vagyok, korábban külföldön (Kanári-szigetek, Hollandia, Dánia, Németország), majd pedig itthon dolgoztam, dolgozom mint zenész, zenetanár. Elekhez hasonló nagyságú településen már szinte mindenütt van művészeti iskola, ebből következően és a helybéli ismerősök biztatására, a helyi önkormányzat segítségével adódott a lehetőség az iskola megszervezésére, szeptembertől történő beindítására.

Amit az oktatásról tudni kell:

Zenei (zongora, hegedű, furulya, trombita), néptánc, és képzőművészeti tanszakon kezdődik meg az oktatás.

Az alapfokú művészeti iskolát pénzügyileg az állam támogatja, ugyanúgy, mint az általános iskolát. Ebből következően, a képzés költségeinek előteremtéséhez a tisztelt szülőknek, csak egy jelképes összeggel, tanévenként 1000 Ft-tal kell hozzájárulniuk, mely térítési díj formájában kerül befizetésre. Térítési díj fizetése alól, indokolt esetben felmentést adunk.

Alapfokú művészeti oktatási intézmény esetében rendes, iskolarendszerű képzésről van szó, mely során a tanulók hivatalos iskolai bizonyítványt szereznek. A tanítás délután, az általános iskolai órák befejeztével, heti 2x2 órában, vagy 4x1 órában történik, az államilag elfogadott tantervek és a helyi pedagógiai program alapján. Az oktatás – az általános képzéstől sok vonatkozásban eltérően – laza, játékos formában zajlik, mely során a gyermekek olyan zenei, esztétikai és más egyéb ismeretekre tesznek szert, ami a gondolkodásmódjukat, későbbi életvitelüket, életmódjukat egyértelműen pozitív irányba befolyásolja.

Kérem a T. Szülőket, hogy ösztönözzék gyermekeiket szolgáltatásaink minél szélesebb körben történő igénybe vételére.

Várunk benneteket, kedves Gyerekek!

Czirok Mihály igazgató

Faluról jöttem! (1935)

A frissen-kaszált szénaillat,
a rozmaring és mályva-illat
érezik még most is a ruhámon,
pedig már hosszú három éve,
hogy a Város aszfaltját járom.
...lehet, hogy csak egy szörnyű álom,
hogyha a szemem egyszer kinyitnám,
a szájam ott csüngne az anyámon,
a fülem apám hangját inná
és csendes nyári délutánon
lesném az ajtón két hugocskám.
Lehet, az csak egy szörnyű álom,
hogy a Város aszfaltját járom,

mert érzik frissen, most szakadtan
a mályvaillat a ruhámon.
Walthier Eliz (1904-83)

Határnyitás

Augusztus 4-én, pénteken egy napra - reggel 6 órától este 8 óráig terjedő időben - ismét megnyílik Elek és Ottlaka /Ro/ között az országhatár. Gyalogosan, kerékpárral, személygépkocsival látogathatnak hozzánk, illetve látogathatunk Romániába a nyitva tartás idején.

T.R.K.

Nem kíváncsiak a véleményükre

Június 1-jére szép, labdarúgásra ideális időre ébredtünk. És a vihsarkai polgármesterek arra is készültek, a megyei Labdarúgó Szövetség immár a hatodik alkalommal szervezte meg e jellegzetes labdarúgó találkozót, ezúttal Eleken. A játékra készülődők arcán nyoma sem volt annak, hogy az előző este a magyar labdarúgó válogatott újabb - immár hagyományosan megszokott - balsikert jegyezhetett Szaud-Arábia ellen vívott mérkőzésen. Sőt, várakozásteli hangulat vibrált a levegőben, vajon eljönnek-e... És 10 óra előtt néhány perccel a sportpálya bejáratánál megjelentek a rendezvény díszvendégei: Hidegkuti Nándor és Buzánszky Jenő, az egykori aranycsapat tagjai. Megragadva az alkalmat egy rövid beszélgetésre invitáltuk őket, örömmel vállalták a felkérést. Kézenfekvő volt, az előző esti válogatott mérkőzéssel indítottunk.

- Nem tudjuk, hogy nézték-e a tegnapi mérkőzést, ám ha igen, milyen véleménnyel illetik a találkozót, és egyáltalán mi a meglátásuk a válogatott legutóbbi szereplését illetően? Hidegkuti Nándor: - Valamikor régen, amikor 2-0-ra vezetett a csapat, akkor az edző bekiabálta a játékosoknak, hogy hajtsanak tovább, rúgjanak újabb gólokat. Tehát akkoriban nem az volt az elv, hogy ne kapjunk gólt, hanem az, hogy minél többet rúgjunk. Manapság úgy látszik más szelek fújnak, és ez oda vezet, hogy az összecsapás utolsó két-három percében két gólt kapunk. Ez számomra, de valószínűleg többek számára teljesen érthetetlen.

Buzánszky Jenő: - Ez a felkészülési mérkőzés, a Szaud-Arábia elleni, nem hiszem, hogy az öröm serpenyőjébe kerül, és teljes mértékben osztom Nándi véleményét, hogy egy valamit is magára adó együttes szempontjából ez a teljesítmény teljesen elfogadhatatlan, ha hazai környezetben, két-három perc alatt két gólt kap a csapat. A jelenlegi labdarúgók, legalább is fejben, nem állnak a feladatuk magaslatán. Én azt gondolom, hogy a magyar labdarúgásnak még nagyon sokat kell fejlődni ahhoz, hogy említésre méltó eredményeket produkáljon, amelyre a későbbi nemzedékek méltóképpen emlékezhetnek. Hát ez a legutóbbi mérkőzés nem azok közé tartozott.

- Mégis, mit lehetne tenni a magyar labdarúgás érdekében, hogy az elkövetkezőkben a sportág jobb minőségűvé váljon?

Hidegkuti Nándor: - A mi időnkben az edző azt mondta a játékosoknak: "Vigyázzatok arra, hogy a labda ne a saját, hanem az ellenfél térfelén pattogjon", mert az ellenfél soraiban nincsen olyan játékos, aki 60-70 méterről veszélyeztetné a kapunkat, gólt tudna rúgni. Ezért az edzői utasítást szem előtt tartva az ellenfelünk térfelén tartottuk a labdát, és ha helyzet adódott, akkor éltünk is a lehetőséggel. Igaz mindehhez meg is volt a tudásunk.

Buzánszky Jenő: - A labdarúgás ízet és zamatát a gól adja meg. Abban az időben mi támadó futballt játszottunk, és sohasem arra készültünk, hogy mit tud az ellenfél, hanem azt térképeztük fel és úgy gyakoroltunk, hogy magunktól miképpen tudjuk kihozni a maximumot. Lényegében ezért voltak gólokban gazdagabb mérkőzések. És ezért voltak tele a stadionok, mert az elmondott szemlélet megegyezett a szurkolókéval. Ma pedig fordított a helyzet, a csapatok szempontjából az az elsődleges cél, hogy lehetőleg ne kapjunk gólt és majd csak berúgunk egyet. Ez a gyakorlat viszont egyértelműen a sportág szépségét, élvezhetőségét veszélyezteti. És akkor még szólni kell arról is, hogy abban az időben képzetebbek voltak a játékosok. Most nem szeretném a grundelmélet előnyét hangsúlyozni, de mi is voltunk ifjúsági korú játékosok, és akkor az edzőink megtanítottak bennünket arra, hogyan kell elsajátítani a labdarúgás alapelemeit, amivel azután mindenkinek megalapozódott a tudása. Én azt tartom, hogy aki az iskolában nem tanulja meg az ábc-t, az nem tud folyamatosan olvasni. Ugyanez vonatkozik a labdarúgókra is, aki nem tanulja meg a sportág alapelemeit, az sohasem lesz jó labdarúgó. Ma az a helyzet, hogy sokat beszélünk az utánpótlásról, az utánpótlás nevelésről, csupán az a kérdés hogy vannak-e olyan edzőink, szakembereink, akik a fiatalokat megtanítanák arra a bizonyos ábc-re, de az az érzésem, hogy nincs. És amíg ezen a téren nem rendeződik minőségileg a helyzet, hanem csak a taktikáról és miegyebekről értekeznek, addig nem lesz futball - természetesen jó futball - Magyarországon. Mert azért mi manapság is össze-össze járunk és elbeszélgetünk arról, hogy minket azért tanítottak: hogyan kell rúgni, felugorva fejelni, hátrafelé futni, egyáltalán sok mindent, ami a labdarúgáshoz kell.

- Az Aranycsapat egykor a futball magasiskoláját járta, a mai edzők, játékosok kikérik-e az Önök véleményét?

Hidegkuti Nándor: - Nem, én most már egy éve nem voltam mérkőzésen, csak a televízióban nézem, de az is előfordul, hogy egy hazai találkozó közben átkapcsolok egy másik adóra, mert "mérkőzést" akarok látni, és ott megtalálom az igényemnek megfelelőt. A hazai mérkőzéseken nem ritkaság, hogy 10 méterről a játékos olyan lagymatagon passzolja a labdát társához, hogy az ellenfélnek bőségesen van ideje arra, hogy megszerezze azt. A külföldi találkozókra megfigyelhettem, hogy 30-40 méterről rálőtt passzokkal élnek a játékosok, és ott nincs gond a labda levételével, megszelídítésével, ja, és nem kézzel, hanem lábbal. Tehát mindezzel felgyorsul a labda, maga a játék, minálunk ez nagyon hiányzik.

Buzánszky Jenő: - Nem, nem kéri ki a véleményünket, hiszen a mai fiatalok, valamint az edzők, sportvezetők azt hiszik, hogy az ő idejükben kezdődött a futball, pedig tudni kell; a labdarúgásnak 100 éves hagyománya van Magyarországon. Azt senki sem akarja vitatni, hogy időközben megváltozott a sportág teóriája, intenzitása, de természetesen ezt is meg lehet tanulni. A mi időnkben is jól kellett tudni passzolni, és általában azé a

játékosé a labda, aki előbb ér hozzá, és tudja birtokolni. Tudomásul kell venni egyszer s mindenkorra; ennek a sportágnak komoly hagyományai vannak az országban, és mielőbb igyekezni kellene arra, hogy megalkothassuk a jövő képet is. De azt is mindenképpen ésszerűen kellene megalkotni, és nem a mai felfogás szerint, a fiatalok gyors eredményt szeretnének elérni, természetesen anyagiakat elsősorban és majd csak utána jöhet a futball. Mihamarabb rá kellene döbbeni; előbb jól kellene tudni produkálni és csak aztán jöhet a pénzügyi vonzat, és még valamit, nem a közönség viszi a futballt a pályára, hanem a futball minősége hozza a szurkolókat a stadionokba. Ilyen egyszerű az egész, e szerint kellene gondolkodni, élni és cselekedni.

- És végezetül egy személyes kérdés: az Önök életében miként telnek a napok és hogyan szolgál az egészségük?

Hidegkuti Nándor: - Köszönöm szépen a kérdést, jól vagyok, de hát az ember örül annak, hogy ilyen szép időben, mint amilyen ez a mai is, és ilyen gyönyörű környezetben egy sportrendezvényen részt vehet. Pozitívan értékelem, hogy a települések előljárói, akik végül a sportot is irányítják, belátják, hogy sportoljanak, elsősorban az egészségük érdekében, amely aztán pozitívan hat ki a tevékenységükre is.

Buzánszky Jenő: - Én is jó dolognak tartom azt, hogy egy-egy ilyen rendezvényen összejönnek a polgármesterek, futballoznak és kötetlenül a sportról beszélgethetnek, arról, hogy mit lehetne tenni az intenzívebb testmozgás érdekében. Ami pedig a hogyan vagyok kérdést illeti; 20 évvel ezelőtt jobban voltunk, de ha még 30 évig így lesz, akkor is le van ejtve a világ, és még találkozhatunk Eleken.

- Köszönöm szépen a beszélgetést.

B.N.